

MARKEDSFORHOLD

Reallønnen hos norske husholdninger har hatt en vekst som har vært klart høyere enn veksten i produktiviteten. Norske bedrifter må dermed være mer produktive enn utenlandske konkurrenter eller lage produkter som omsettes for høyere priser for å opprettholde lønnsomheten i 2014. I rørleggerbransjen er det imidlertid meldt om et stabilt marked med bedret resultat og lønnsøkning.

NORSK OG INTERNASJONAL ØKONOMI

Fem år etter at den globale finanskrisen brøt ut, er veksten i verdensøkonomien fortsatt svak, men det er nå flere lyspunkter. I USA er veksten på vei opp, understøttet av bedring i finansmarkedene og svært ekspansiv pengepolitikk. I Storbritannia og Japan tok den økonomiske veksten seg klart opp i 2013, og også i euroområdet er det tegn til at omslaget endelig kan ha kommet.

I flere framvoksende økonomier var veksten lavere enn ventet i første halvår 2013, og utsiktene framover er noe svekket. I Kina tok veksten seg litt opp igjen i tredje kvartal 2013, men landet er fortsatt avhengig av stigende investeringer som økonomisk drivkraft. I Nasjonalbudsjettet 2014 er veksten i BNP hos Norges handelspartnere anslått til om lag én prosent i 2014 og to prosent i 2015.

Lønnsomheten i norsk næringsliv har holdt seg godt oppe. Samtidig har real-lønnen hos norske husholdninger hatt en vekst, som har vært klart høyere enn veksten i produktiviteten - og langt over det vi har sett i andre land. Antall sysselsatte personer har steget kraftig, understøttet av en betydelig arbeidsinnvandring. Den sterke reallønnsveksten har sitt motstykke i at også næringslivets kostnader har steget raskt. Skal norske bedrifter kunne opprettholde lønnsomheten, må de dermed være mer produktive enn sine konkurrenter i utlandet eller lage produkter som omsettes for høyere priser.

I perioden etter finanskrisen har det høye kostnadsnivået bidratt til en tiltakende todeling i norsk økonomi. Situasjonen er krevende for virksomheter som konkurrerer på de mer tradisjonelle eksportmarkedene – samtidig som bedrifter med betydelige leveranser til petroleumsvirksomhet i Norge og utlandet ekspanderer. Et høyt kostnadsnivå er ekstra tungt å bære når veksten i verdensøkonomien er lav.

Sammen med lave realrenter, har økte inntekter, høy befolkningsvekst og gunstig beskatning bidratt til en sterk oppgang i prisene på norske boliger. Veksten i boligprisene har gått sammen med en sterk økning i husholdningenes gjeld. Nå utgjør gjelden i gjennomsnitt over to ganger disponibel inntekt. Imidlertid er den gjennomsnittlige rentebelastningen lav, fordi rentenivået er lavt.

Samlet sett anslås veksten i fastlandsøkonomien til 2,0 prosent i 2014 og 2,5 prosent neste år. På årsbasis anslås sysselsettingen å øke med 30 000 personer 2013 og nesten like mye i 2014. Arbeidsledigheten målt ved Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) anslås å holde seg om lag på 3,5 prosent framover. Den norske kronen har gjennomgående blitt svekket i 2013, men utviklingen har vært langt fra jevn. Det kan blant annet ha sammenheng med økt usikkerhet i internasjonale valutamarkeder, men også med enkelte tegn til svakere vekst i norsk økonomi. Det er betydelig usikkerhet om anslagene for den økonomiske utviklingen fremover. Oppgangen i internasjonal økonomi er skjør. En svakere utvikling ute enn lagt til grunn vil gi lavere vekst hos norske eksportører. Videre kan usikkerhet om utviklingen i boligmarkedet bremse veksten i husholdningenes etterspørsel. På den annen side kan aktiviteten hos handelspartnere også ta seg raskere opp enn anslått og trekke med seg høyere investeringer i norske fastlandsbedrifter.

Norges Bank har siden siste styringsrenteendring den 19.12.2012 holdt styringsrenten stabil på 1,5 %.

BYGG – OG ANLEGGSMARKEDET I 2013/14

Prognosesenteret forventer at BA-markedet totalt vil vokse med 3,5 % til 4 % i året målt i faste priser - i perioden 2013-2015. De underliggende faktorene for vekst i byggenæringen er gode. Renten er forventet å holde seg på dagens nivå i hele 2014, sysselsettingen og befolkningsveksten høy,

lønnsutviklingen (spesielt i offentlig sektor) sterk og inflasjonen under kontroll.

På grunn av den lave renten og høye sysselsettingen er det ventet at ROT-markedet holder seg høyt. Boligmarkedet holder seg stabilt, men igangsettingen er ventet å gå noe ned, antagelig til rundt 23 000 - 25 000 boliger. Nedgangen kommer først og fremst i bygging av leiligheter. Markedet er imidlertid noe skjørt og det kan komme til dels sterke lokale nedturer. Rørleggerbedriftene melder for sin del om et stabilt marked i 2013 med bedret resultat og lønnsøkninger som ligger i snitt 3,5 % på landsbasis.

RISIKOANALYSE AV RØRLEGGEBRANSJEN FOR REGNSKAPSÅRET 2012

I samarbeid med analyseselskapet Varde Hartmark AS gjennomførte NRL den årlige normtallsanalysen av NRLs medlemsforetak i 2013 basert på regnskapet 2012. Analysen viser forskjellig utvikling for bedriftene – avhengig av størrelse. Driftsmarginen for NRLs medlemsforetak endte på 2,9 % samlet – ned fra 4 % i 2011. Nærmere analyse viser at det er de mellomstore og største bedriftene som trakk ned lønnsomheten. Det synes å være en indikator på ufullstendig prosjektkalkulering og mangelfull kostnads- og ressursstyring for mellomstore og større prosjekter. Dette året ble det også foretatt en analyse av landets 4 grossister som viste at det kun er BD som var i stand til å levere tilfredsstillende resultater.

(Kilde: Varde Hartmark Analyse.)

PROGNOSER FOR BYGG OG ANLEGGSMARKEDET

NRL sa opp den løpende avtalen med Prognosesenteret om å utgi 2 årlige rapporter i året i 2013 og har i stedet valgt å benytte den tilsvarende prognosen som utgis av BNL på vegne av bransjefelleskapet i regi av Prognosesenteret. Denne prognosen er tilgjengelig for medlemmene på BNLs og NRLs lukkede medlemssider og utgis to ganger i året.